

Katja Kuokkanen

Loppuraportti

Columbia University

9.8.2012

Graduate School of Journalism

2012 Summer Investigative Reporting Course

Osallistuin Columbian yliopiston tutkivan journalismin kesäkurssille 9.–27.7.2012 New Yorkissa. Kurssi oli ensimmäistä kertaa sekä Helsingin Sanomain Säätiön että Columbian ohjelmassa. Se oli Columbian yliopiston mukaan tarkoitettu kokeneille toimittajille, jotka ovat jo tehneet tutkivaa työtä. Kurssilla oli 21 toimittajaa Suomesta, Sveitsistä, Hongkongista, Luxemburgista, Yhdysvalloista, Etelä-Afrikasta, Brasiliasta, Italiasta, Kolumbiasta ja Uudesta-Seelannista.

Kurssin kolme viikkoa jakautuivat kolmeen teemaan: mitä tutkiva journalismi on, datajournalismi ja visualisointi sekä tutkivan journalismin lailliset ja eettiset kysymykset sekä julkisuuslainsäädäntö. Kolmannella viikolla käytiin läpi myös sosiaalista mediaa journalistisena työkaluna. Teoreettisen opetuksen lisäksi kolmen viikon aikana jalostettiin jokaisen osallistujan omaa tutkivan journalismin juttuprojektia. Tehtävänä oli ensin esitellä juttuidea, sitten kehittää sitä kolmen viikon luennoista saatujen vinkkien perusteella ja lopulta esittää juttuprojekti kirjallisesti ja suullisesti muulle ryhmälle sekä yhdelle vierailijana olleista arvostetuista yhdysvaltalaisista journalisteista. Oman juttumuistioni arvioi Wall Street Journalin entinen online-päätoimittaja Bill Grueskin, joka nykyisin toimii Columbian journalismin laitoksen professorina.

Kokonaisuutena kolmen viikon työpaja oli erinomainen. Tahti oli tiivis, sillä päivä kello 9–17 jakautui yleensä kolmeen osaan: aamun kolmetuntiseen luento, kaksituntiseen lounaskeskusteluun ja iltapäivän kolmetuntiseen luento. Moni luennoitsijoista oli palkittuja toimittajia esimerkiksi New York Timesista, Reutersilta, julkisen palvelun radioyhtiöstä NPR:stä ja NBC-tv-yhtiöstä. He kertoivat työskentelytavoistaan ja esittelivät tutkivia juttuprojektejaan. Esillä olivat haastattelutekniikat ja poikkeukselliset tiedonhankintamenetelmät.

Kurssin paras esitys oli Columbian journalismin laitoksen dosentin Jim Mintzin esitys. Mintz on yksityisetsivä, joka on tehnyt yhteistyötä yhdysvaltalaisen median kanssa. Hän kertoi esimerkiksi, miten lähteitä saa puhumaan erityisen hankalissa tutkivissa jutuissa. Huomionarvoista on, että kaikki esitellyt tutkivat juttuprojektit olivat kestäneet kuukausia, jopa vuoden. Myös muut luennoitsijat korostivat, että kunnollinen tutkiva työ vaatii resursseja, erityisesti tarpeeksi aikaa. Tutkivan juttuprosessin voinee paloitella näin: tiedon ja dokumenttien saanti, viranomaisten tai

muiden lähteiden taivuttelu ja haastattelu, tiedon analysointi ja paketoiminen kiinnostavaan muotoon.

Kurssilla oli esillä riippumattoman tutkivan journalismin rahoittaminen ja julkaisuyhteistyö joko useiden medioiden tai kaupallisen ja voittoa tavoittelemattomien toimittajatiimien kesken. Yhdysvalloissa on myös nähtävissä vahva suuntaus, jossa toimittajat perustavat voittoa tavoittelemattomia tutkivien toimittajien yhteenliittymiä. Luennoitsijoita oli esimerkiksi Global Investigative Journalism Networkista ja ProPublicasta, joka tekee riippumattomana tutkivien toimittajien yhteisenä yhteistyötä Yhdysvaltojen isojen mediatalojen kanssa. Tyypillistä näytti olevan hankkia tutkiville projekteille rahoitusta samaan tapaan kuin hyväntekeväisyysjärjestöt hankkivat rahoitusta Yhdysvalloissa.

Erilaisten verkkopalvelujen, tietokantojen ja jo tehtyjen datavisualisointien esittely oli käytännönläheistä, hyödyllistä ja sovellettavissa myös omaan työhön. Kävimme kurssilla läpi myös Excelin käyttöä.

Kehitettävääkin kurssissa on: opetus oli pääosin perinteistä luennoitsijan kuuntelua ja hänen ajatustensa kommentointia. Poikkeuksen teki USA Todayn entinen toimituspäällikkö Blake Morrison. Hän osallisti koko ryhmän pohtimaan, miten paljastaa USA Todayn entinen tähtitoimittaja Jack Kelley analysoimalla hänen omaa reportaasiaan. Kelley jäi kiinni lukuisten ulkomaan reportaasien väärentämisestä. Metodi oli erittäin virkistävä: tutkivia työtapoja oppii parhaiten itse tekemällä.

Kurssilla oli vain yksi virallinen vierailu toimitukseen: Bloombergille. Se oli kiinnostava, mutta muutama lisävierailu ei olisi pahitteeksi, koska New Yorkissa on kätevästi lähietäisyydellä lukuisia suuria toimitustaloja. Ensimmäisenä päivänä kurssilla kävi puhumassa New York Timesin tutkiva toimittaja, kahdesti Pulitzerin palkinnon voittanut David Barstow. Me viisi suomalaista pääsimme epäviralliselle käynnille New York Timesiin, kun tartuin Barstow'ta hihasta, ja hän suostui ottamaan meidät vieraikseen.

Kurssin alussa olisi myös ollut hyvä tutustuttaa ryhmää toisiinsa. Koska tutkivassa journalismissa verkostoituminen on olennaista, osallistujien tutustuttaminen toisiinsa heti alusta palvelisi tarkoitusta. Nytkin tietysti vähitellen loimme suhteita, mutta kurssin tiukka aikataulu esti esimerkiksi yhteiset lounaat.

Tiivistettynä voi todeta, että kolmen viikon tehokurssi tutkivaan journalismiin oli erittäin hyödyllinen. Parhaimmillaan sen oppeja voi soveltaa omiin tutkiviin juttuprojekteihin, mutta tutkivan journalismin perusteellisuus, kuten kirjallisten lähteiden käyttö, on hyvä muistaa myös perusuutistyössä. Kurssi oli helposti sovitettavissa muuhun työntekoon ja onnistui kesäloman aikana. Mielestäni yhteistyötä Columbian yliopiston kanssa kannattaisi jatkaa ja ottaa kolmen viikon tutkiva työpaja osaksi Helsingin Sanomain Säätiön stipendiohjelmia.